

УДК 636.4:618.5

ДОБОВА ДИНАМІКА РОДОВИХ СИЛ ПРИ ПАТОЛОГІЧНИХ РОДАХ З УРАХУВАННЯМ ПОРИ РОКУ

М.І. Харенко, д.вет.н., професор

О.М. Чекан, к.вет.н., доцент

І.В. Тодерюк, аспірант

Сумський національний аграрний університет

У вирішенні питань виробництва м'яса та м'ясних продуктів в Україні важлива роль відводиться свиноводству, як найбільш вигідна галузь скоростиглого тваринництва. Проте розлади і втрата репродуктивної здатності свиноматок негативно впливають на інтенсивність їх використання та передчасне вибракування, що відображається на собівартості продукції свиначства. На інтенсивність використання маточного поголів'я важливу роль відіграє кількість патологічних родів. В статті наведені інформаційні та аналітичні дані по добовій динаміці патологічних родів свиноматок різних вікових груп з урахуванням пори року. Встановлено основні причини патологічних родів у свиноматок в обох свинарських господарствах з впровадженими сучасними технологіями ведення отрасли. До них відносяться розлади динаміки родового процесу, патологія родових шляхів, крупноплодіє та неправильне взаємовідношення плода до родових путей без урахування показників затримки у них плаценти. При дослідженні свинарських господарств ТОВ «АХ» і ТОВ «Темп» за два роки було встановлено, що в ТОВ «АХ» за 2012 рік зареєстровано у свиноматок 153 випадки патологічних родів, а в 2013 році – 165 випадки, а в ТОВ «Темп» за 2012 рік – 132 випадки і в 2013 році – 128 випадків патологічних родів. Особливу увагу приділено причинам розладів динаміки родів, а саме первинні слабкі перейми і потуги, вторинні слабкі перейми і потуги і надмірні перейми і потуги. Визначена добова динаміка розладів родового процесу, з урахуванням пір року, в обох господарствах за два роки (2012-2013р.) найбільша кількість опоросів відбувається вдень (з 8.00 до 16.00) – 45,5 %, а найменша кількість вночі (з 23.00 до 04.00) – 5,3 %.

Ключові слова: *перейми, потуги, патологічні роди.*

Постановка проблеми. Відтворна здатність маточного поголів'я у свинарських господарствах України, незалежно від форм їх власності і впровадженій технології, в тому числі і за інвестиційними проектами, в першу чергу впливає як на економічні важелі галузі свинарства, так і виробництво дешевої та конкурентно спроможної продукції в державі. Патологія родів і втрата відтворної здатності свиноматок є одним з нагальних проблем ветеринарної медицини, що спричиняють негативний вплив на інтенсивність їх використання та передчасне їх вибракування. Все це відображається на собівартості продукції свиначства [2, 3].

Однак, слід пам'ятати, що на інтенсивність використання маточного поголів'я в господарстві суттєво впливає кількість патологічних родів у свиноматок, які зумовлені розладами динаміки родового процесу, патологією родових шляхів, розвитком плода та неправильним взаємовідношенням плода до родових шляхів і затримкою посліду. При дослідженні свинарських господарств ТОВ «АХ» і ТОВ «Темп» за два роки (2012-2013) було встановлено: в ТОВ «АХ» за 2012 рік зареєстровано у свиноматок 153 випадки патологічних родів, а в 2013 – 165 випадків; в ТОВ «Темп» за 2012 рік 132 випадки і в 2013 році – 128 випадків патологічних родів [1].

Особливу увагу в системі технологічних процесів, пов'язаних з відтворенням і організаці-

єю проведення опоросів у свиноматок, слід враховувати виявлення й аналіз конкретних причин і показників розладів динаміки родового процесу. Причинами розладів динаміки родового процесу є первинні та вторинні слабкі перейми і потуги, надмірні перейми і потуги, наслідком яких, може спостерігатися втрата приплоду або майбутня акушерська і гінекологічна патологія [4, 5].

В статті наведені аналітичні дані з урахуванням пори року по добовій динаміці родових сил при патологічних родах у свиноматках. Основні причини розладів динаміки родів, які враховувались при проведенні досліджень, були первинні слабкі перейми і потуги, вторинні слабкі перейми і потуги та бурні перейми і потуги. Перераховані причини пов'язані в основному з фізіологічним станом свиноматок і обумовлені різноманітними факторами: недотримання режимів годівлі супоросних свиноматок, особливо в останній місяць (тиждень, день) вагітності, а саме використання гнилих, перемерзлих кормів, поїння холодною водою; поганим утриманням (утримання тварин в тісних холодних або сирих вологих приміщеннях) і уходом за свиноматками.

Метою нашого дослідження було визначити добову динаміку розладів динаміки родового процесу з урахуванням пори року.

Матеріали і методи досліджень. Дослідження проводили у двох свинарських господар-

ствах, які працюють за сучасними інвестиційними технологіями ведення галузі: ТОВ «АХ» Лебединського району Сумської області та ТОВ «Темп» Новомосковського району Дніпропетровської області у 2012-2013 роках. Під час вивчення показників і причин розладів динаміки родового процесу (слабкі і надмірні родові сили) а також їх аналіз, враховувалось час доби та пора року на підставі особистих клінічних спостережень, досліджень та статистичної звітності.

Результати власних досліджень та їх обговорення. Проведені дослідження в вищевказаних свинарських господарствах за два роки (2012-2013) свідчать про те, що основними причинами патологічних родів свиноматок в обох господарствах були розлади динаміки родів, патологія родових шляхів, крупноплодіє та неправильне взаємовідношення плода до родових шляхів без урахування показників затримки в них плаценти. Річні показники розладів динаміки родових сил у свиноматок (перейми і потуги) за порами року коливались від 18,86 % восени і до 33,96 % взимку в ТОВ «АХ» в 2012 році і від 10,64% восени і до 34,04 % влітку в 2013 році, а в ТОВ «Темп» від 15,0 % восени і до 32,5 % влітку в 2012 році і від 16,65 % восени і до 33,33 % влітку в 2013 році. Враховуючи річні показники розладів динаміки родового процесу за порами року ми визначили добову динаміку розладів динаміки родових сил, які обумовлені первинними і вторинними слабкими переймами і потугами та над-

мірними переймами і потугами. В ТОВ «АХ» за 2012 рік річні показники добової динаміки розладів родового процесу коливались від 9,1 % вранці до 45,5 % вдень при первинних слабких переймах і потугах; вторинні слабкі перейми і потуги – від 8,3 % вночі до 41,7 % вдень і від 16,6 % вночі до 36,7 % вдень при надмірних переймах і потугах. А в 2013 році при первинних слабких переймах і потугах показники коливались від 18,2 % вночі та ввечері до 36,4 % вдень; при вторинних слабких переймах від 7,1 % вранці до 42,9 % вдень і надмірні схватки і потуги від 13,6 % ввечері до 36,4 % вночі. В ТОВ «Темп» річні показники добової динаміки за 2012 рік коливались від 25 % ввечері до 37,5 % вдень і вранці при первинних слабких переймах і потугах; при вторинних слабких переймах і потугах від 13,3 % вночі до 40 % вдень; і від 5,9 % ввечері до 35,3 % вранці й вночі при надмірних переймах і потугах. А в 2013 році показники при первинних слабких переймах і потугах коливались від 12,5 % вночі і вранці до 37,5 % вдень й ввечері; при вторинних слабких переймах і потугах від 5,3 % вночі до 42,1 % вдень; при надмірних переймах і потугах від 6,6% ввечері до 46,7 % вночі. Таким чином найбільша кількість опоросів з розладами динаміки родового процесу відбувалось вдень (з 8:00 до 16:00) – 45,5 % і вночі (з 23:00 до 04:00), а найменша кількість вночі (з 23:00 до 04:00) – 5,3 %.

З урахуванням пори року добова динаміка наведена в таблицях 1 і 2.

Таблиця 1

Добова динаміка опоросів при розладах динаміки родового процесу в ТОВ «АХ» за 2012-2013 рр.

Причини	№ опоросу	2012 рік				Всього	2013 рік				Всього
		Час доби					Час доби				
		Ранок 4-8 г	День 8-16 г.	Вечір 16-23 г.	Ніч 23- 4 г		Ранок 4-8г.	День 8-16г.	Вечір 16-23г.	Ніч 23- 4г.	
Первинні слабкі перейми і потуги	1	-	-	-	1	1	2	-	-	-	2
	2	-	1	-	-	1	-	1	-	-	1
	3	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
	4	1	1	1	1	4	-	1	-	-	1
	5	-	-	1	1	2	1	1	1	-	3
	6	-	3	-	-	3	-	1	-	2	3
За рік Кіл - ть / %		1 / 9,1	5 / 45,5	2 / 18,2	3 / 27,2	11 / 100	3 / 27,2	4 / 36,4	2 / 18,2	2 / 18,2	11 / 100
Вторинні слабкі перейми і потуги	1	1	1	1	-	3	-	1	1	1	3
	2	1	1	-	-	2	1	1	1	-	3
	3	-	1	1	-	2	-	1	-	1	2
	4	-	1	-	-	1	-	1	1	-	2
	5	-	-	1	-	1	-	2	-	-	2
	6	-	1	1	1	3	-	-	1	1	2
За рік Кіл - ть / %		2 / 16,7	5 / 41,7	4 / 33,3	1 / 8,3	12 / 100	1 / 7,1	6 / 42,9	4 / 28,6	3 / 21,4	14 / 100
Надмірні перейми і потуги	1	2	4	1	-	7	1	1	-	1	3
	2	-	2	-	1	3	1	1	1	-	3
	3	1	1	2	1	5	1	2	1	-	4
	4	2	1	-	1	4	2	-	-	-	2
	5	2	2	-	-	4	-	-	1	4	5
	6	1	1	3	2	7	1	1	-	3	5
За рік Кіл - ть / %		8 / 26,7	11 / 36,7	6 / 20,0	5 / 16,6	30 / 100	6 / 27,3	5 / 22,7	3 / 13,6	8 / 36,4	22 / 100

Таблиця 2

Добова динаміка опоросів при розладах динаміки родового процесу в ТОВ «Темп» за 2012-2013 рр.

Причини	№ опоросу	2012 рік Час доби				Всього	2013 рік Час доби				Всього
		Ранок 4-8г	День 8-16 г.	Вечір 16-23 г	Ніч 23-4 г		Ранок 4-8г.	День 8-16г.	Вечір 16-23г.	Ніч 23-4г.	
Первинні слабкі перейми і потуги	1	-	1	-	-	1	1				1
	2	-	1	-	-	1			1		1
	3	-	-	-	-	-				1	1
	4	-	1	1	-	2		1			1
	5	1	-	1	-	2		1			1
	6	2	-	-	-	2		1	2		3
За рік Кіл - ть / %		3 / 37,5	3 / 37,5	2 / 25,0	-	8 / 100	1 / 12,5	3 / 37,5	3 / 37,5	1 / 12,5	8 / 100
Вторинні слабкі перейми і потуги	1	1	1	1	-	3		1	1	1	3
	2	-	2	1	-	3	1	2			3
	3	-	1	-	1	2	1		1		2
	4	1	-	1	-	2			3		3
	5	1	-	-	1	2		2			2
	6	1	2	-	-	3	3	3			6
За рік Кіл - ть / %		4 / 26,7	6 / 40,0	3 / 20,0	2 / 13,3	15 / 100	5 / 26,3	8 / 42,1	5 / 26,3	1 / 5,3	19 / 100
Надмірні перейми і потуги	1	1	1	-	1	3	2	1		2	5
	2	1	1	-	-	2		1		2	3
	3	1	-	-	1	2				1	1
	4	1	-	-	2	3		2			2
	5	2	1	-	-	3	1			1	2
	6	-	1	1	2	4			1	1	2
За рік Кіл - ть / %		6 / 35,3	4 / 23,5	1 / 5,9	6 / 35,3	17 / 100	3 / 20,0	4 / 26,7	1 / 6,6	7 / 46,7	15 / 100

Висновки. 1. Річні показники патологічних родів у свиноматок за порами року у ТОВ «АХ» за 2012 рік коливались від 19,6 % восени до 30,71 % взимку, а в 2013 рік у від 15,15 % восени до 29,69 % взимку. У ТОВ «Темп» за 2012 рік від 19,69 % восени і до 30,3 % - влітку, та за 2013 рік показники коливались від 15,62 % восени і до 35,15 %.

2. Основними причинами патологічних родів у свиноматок в обох господарствах були розлади динаміки родів, патологія родових шляхів, розвиток плода і неправильне взаємовідношення плода до родових шляхів без урахування показ-

ників затримки в них посліду.

3. Річні показники розладів динаміки родових сил у свиноматок (перейми і потуги) за порами року коливались від 18,86 % восени і до 39,96 % взимку в ТОВ «АХ» у 2012 році та від 10,64 % і до 34,04 % влітку у 2013 році, а в ТОВ «Темп» - від 15,0 % восени і до 32,5 % влітку у 2012 році та від 16,65 % восени до 33,33 % влітку у 2013 році.

3. Найбільша кількість опоросів з розладами динаміки родового процесу відбувалось вдень (з 8:00 до 16:00) – 45,5 % і вночі (з 23:00 до 04:00), а найменша кількість вночі (з 23:00 до 04:00) – 5,3 %.

Список використаної літератури:

- Чекан О.М. Динаміка показників і причин патологічних родів у свиноматок за порами року з урахуванням їх віку / Чекан О.М., Мусієнко Ю.В., Тодерюк І.В. // Збірник наукових праць «Науковий вісник ветеринарної медицини». – Біла Церква, 2014. – Випуск 13 (108). – 263 с.
- Харенко М.І. Біотехнологія розмноження свиней / М.І. Харенко, М.В. Черненко. – К.: Ветінфарм, 1996. – 216 с.
- Харенко М.І. Синхронізація опоросів – основа ритмічної технології відтворення свиней та виробництва продукції / М.І. Харенко, А.А. Грабенко, О.М. Чекан // Ветеринарна медицина України. – К.: 2012. – № 6. – С. 25-28
- Левин К.Л. Физиология и патология воспроизводства свиней / К.Л. Левин. – М.: Роспромиздат, 1990. – 255 с.
- Day B. Reproductive insvine / Day B. // Beets ville Symposain Agriculturae Reslazch. – 1980. – № 3. – Р. 41-50.

Харенко М.І., Чекан О.М., Тодерюк І.В. Суточная динамика родовых сил при патологических родах с учетом времени года

В решении вопросов производства мяса и мясных продуктов в Украине важная роль отводится свиноводству, как наиболее выгодной отрасли скороспелого животноводства. Однако растройство и потеря репродуктивной способности свиноматок негативно влияют на интенсивность их использования и преждевременную выбраковку, что отображается на себестоимости

продукції свиноводства. На інтенсивність використання маточного поголов'я важливу роль грає кількість патологічних родов. В статті приведені інформаційні та аналітичні дані про добову динаміку патологічних родов свиноматок різних вікових груп з урахуванням часу року. Встановлено основні причини патологічних родов у свиноматок в обох свиноводчих господарствах з впровадженими сучасними технологіями ведення отари. До них належать розлади динаміки родового процесу, патологія родових шляхів, крупноплодіє та неправильне взаємозв'язування плоду з родовими шляхами без урахування показників затримки в них плацент. При дослідженні свиноводчих господарств ООО «АХ» та ООО «Темп» за два роки було встановлено, що в ООО «АХ» за 2012 рік зареєстровано у свиноматок 153 випадки патологічних родов, а в 2013 році – 165 випадків, а в ООО «Темп» за 2012 рік – 132 випадки та в 2013 році – 128 випадків патологічних родов. Особливу увагу приділено причинам розладів динаміки родов, а саме первинні слабкі схватки та потуги, вторинні слабкі схватки та потуги та надмірні схватки та потуги. Визначено добову динаміку розладів родового процесу, з урахуванням часу року, в обох господарствах за два роки (2012-2013 рр.) найбільше кількість опоросів відбувається вдень (з 8.00 до 16.00) – 45,5 %, а найменше кількість вночі (з 23.00 до 04.00) – 5,3 %.

Ключові слова: схватки, потуги, патологічні роди.

Kharenko M.I., Chekan O.M., Toderyuk I.V. Daily dynamics of the branches of pathological childbirth according to season

While deciding the problem of meat production in Ukraine, a special place is given to hog breeding, as for the most profitable branch of fast growing animal husbandry. Thus, loss of reproductive ability of sows shows negative effect on effectiveness of their use and untimely cull, which influences the prime cost of hog breeding production. The effectiveness of usage of spawning sows is greatly influenced by pathologic delivering. The article gives informative and analytical data on daily dynamics of laboring with pathologic delivering taking into consideration the season of the year. The main reasons of pathologic delivering of sows on both hog farms with implemented modern technologies have been determined. Among them disorders of delivering process, birth channels pathology, macrocarpous, wrong position of fetus to birth channels without accounting the delay of placenta. Researching hog farms "AX" in 2012 registered 153 cases of pathologic deliveries, in 2013 - 165 cases, hog farm "Temp" in 2012 - 132 cases in 2013 - 128 cases. Special attention is given to the reasons of delivering dynamics disorders namely low primary laboring, low second laboring and high laboring. Daily dynamics of delivering disorders taking into consideration the season has been studied on both hog farms for two years (2012-2013). The most cases of delivering found at daytime (8 a.m - 4 p.m) - 45,5 % the least number of cases at night (11 p.m - 4 a.m) - 5,3 %.

Keywords: contractions attempts, pathologic delivery.

Дата надходження до редакції: 24.12.2014 р.

Рецензент: д.вет.н., професор Краєвський А.Й.

УДК 619:618.44/.5:636.1:612.621

СОНОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЯЄЧНИКІВ КОБИЛ ПРОТЯГОМ СТАТЕВОГО ЦИКЛУ

Д.В. Подвалюк, к.вет.н., доцент

Ю.Д. Подвалюк, аспірант

Сумський національний аграрний університет

У статті висвітлено функціональні зміни стану інтегральних показників розмірів статевих залоз (ІПРГ), що характеризують стан фолікуло та лютеогенезу, за результатами сонографічних досліджень яєчників кobil у залежності від стадії статевого циклу. Дослідження сприятимуть виявленню на ранніх стадіях порушень функціонального стану статевих гонад у кobil в період їх репродуктивного циклу і як наслідок, – запобігання прояву хвороб статевих органів та неплідності.

Ключові слова: кobil, яєчники, статеві охота, фолікули, жовте тіло, ехогенність, візуалізація, ультрасонографія.

Постановка проблеми. Ефективність профілактики акушерських, гінекологічних хвороб і неплідності у кobil в першу чергу залежить від об'єктивної оцінки стану репродуктивних органів [1-3]. Одним із важливих відкриттів ХХ століття, які сприяють подальшій еволюції діагностики вагітності, акушерських і гінекологічних хвороб стало створення і бурхливий розвиток ультразвукових методів дослідження. Висока розрішувальна здатність ультразвукових приладів, відносна про-

стота і швидкість дослідження, нешкідливість його для пацієнта дозволяють застосовувати ехографію як в гуманітарній, так і в ветеринарній медицині [4]. Ультразвукова візуалізація органів суттєво доповнює результати традиційних методів дослідження тварин, уточнює їх і таким чином зменшує кількість діагностичних сумнівів. Стають видимими багато структур, що не визнаються пальпаторно [4-6].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.